

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Z P R Á V Y Č S K P

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Členský oběžník
Československého svazu křesťanských pracujících
Švýcarska
1972 - Listopad/Prosinec - Číslo 11/12

HRDINOVÉ UMÍRAJÍ VSTOJE

Letošního 4. listopadu zemřel v sovětském trestaneckém tábo-
ru Potma, severně od Kaspického jezera, mladý ruský básník Juri
Timotejevič GALANSKOV. Bylo mu teprve 33 let. Není pochyby o
tom, že byl umučen. V září se mu podařilo poslat přátelům po-
slední moták: "Umírám. Oni dělají vše, aby mou smrt uspíšili."
Byl odsouzen v lednu 1968 - k sedmi letům nucených prací - za
verše-přesto, že se statečně před soudem bránil. Osobní stateč-
nost a verše - tak nepříjemné mocipánům protože byly tak vroucně
pravdivé - charakterisovaly Galanskova před odsouzením i po něm,
až do jeho trpitelské smrti. Co tvůrčí vůle musel napnout na
smrt nemocný básník, aby mohl psát tak hlubokou poesii jako prá-
vě tu svoji poslední - v kobce pro 6 osob, v níž jich však bylo
namačkáno 20!!!

Zášť žalařníků šla až za hrob. Dřevěný kříž, který přátelé
Galanskovi vztyčili nad místem jeho posledního odpočinku, byl
úředně odstraněn. Se světa se však již nepodaří odstranit bás-
níkovu dílo. Přesto, že v oficiálních nakladatelstvích nevyšel
vlastně ani řádeček, žijí jeho verše mezi mládeží dnešního Rus-
ka, která si je předává v opisech nebo doslova od úst k ústům.

A to je to hlavní. Co na tom, že mocní tohoto světa po obou
stranách Železné opony jsou jim nakloněni méně nebo vůbec ne.
Letošní laureát Nobelovy ceny a předseda důstojného mezinárodní-
ho PEN-Clubu Heinrich Böll neztratil na jeho nedávném zasedání
ani slova o Juri Galanskovi a ostatních literátech v ruských
vězeních a vězeňských psychiatrických klinikách. Hlavním thema-
tem onoho zasedání PEN-Clubu byli sice právě "Spisovatelé ve vě-
zení" - ale mluvilo se pouze o Španělsku, Řecku a Iránu!?

A přece všechny ostatní diktátorské režimy světa dohromady
neumučily a nepopravily tolik příslušníků inteligence - a mezi
nimi spisovatelů - jako za 50 let své existence Sovětský svaz.
Prosincová "Demokracie v exilu" uveřejnila několik čísel z polo-
oficiální statistiky. Z celkem násilně o život připravených 48
milionů lidí patřily nejméně 2 miliony k této "třídě" určené
zde buď k bezpodmínečné poslušnosti - nebo k likvidaci. A přece
se nepodařilo ji zastrašit. Spíše je tomu tak, že s přibývají-
cím časem jejích sil a její statečnosti naopak přibývá. Juri
Galanskov byl jedním z těch, kteří tuto skutečnost nanejdvš
čestně potvrdili.

Z P R Á V Y Z Č S K P

- oo Místní skupina WINTERTHUR má v programu uspořádat v lednu divadelní představení naší basilejské ochotnické skupiny a v březnu DĚTSKÝ MAŠKARNÍ PLES.
- oo Členy z Curychu upozorňujeme na přednášku Dr.M.Tučka o Právním postavení cizinců s asylem ve Švýcarsku, kterou prosloví ve středu dne 17. ledna v hotelu Limmathaus, Limmatstrasse 118, Zürich; 20 hod.
- oo LETOŠNÍHO 31. PROSINCE se dožívá 70 let básník Jan ČEP. Od r. 1948 žije v exilu v Paříži. V posledních letech je velmi nemocen. Jeho dílo není velké, celkem asi 12 svazků veršů, povídek a větších próz, a několik velkých překladů. Patří však k tomu nejlepšímu a nejpůvodnějšímu v české literatuře. Celé je prostoupeno hluboce křesťanským přesvědčením o naplnění lidského neklidu v Bohu a něžnou láskou k člověku a k rodné zemi. Tedy právě tím, co tolik potřebuje celá současná společnost a v ní československý exil.
- oo MEZINÁRODNÍ DEN LIDSKÝCH PRÁV - 10. prosince připomeli i letos Švýcarům zvláštními akcemi zejména Schweizerische Aktion für Menschenrechte, Schweizerische Aktion für Selbstbestimmung aller Völker a mládežnické skupiny FORUM 70 Winterthur a Zürich. V Curychu byla uspořádána tichá demonstrace - bohužel s minimální účastí exilových skupin. Mládežníci vydali zvláštní číslo odborového časopisu "Gewerkschaftsjugend".
- oo V příštím roce 1973 si připomeneme 1000 leté výročí založení pražského biskupství. Dnešní člověk, obklopený se všech stran útočící přítomností, skoro jakoby nerad bere na vědomí, že kdysi dávno se stalo něco také velice důležitého. Založení samostatného biskupství v Praze bylo událostí ještě více než-li běžně "velice důležitou" - s hlediska vnitřně i mezinárodně státního, národního, kulturního i hospodářského. Doufáme, že se najde dosti československých exilových historiků, kteří nám při této příležitosti pomohou nahlédnout do problematiky oné rušné doby a vytěžit z ní co nejvíce pro naši současnost. Prozatím se výročí věnovali nejintenzivněji historikové sudetoněmečtí v BRD. Sudetoněmecký katolický spolek Ackermann-Gemeinde vylal v Mnichově již v r. 1971 dva svazky "Beiträge zur Tausendjahrfeier des Bistums Prag".
- oo HARRY S. TRUMAN, poslední válečný a první poválečný prezident USA /od 1945-1952/, zemřel o letošních Vánocích ve věku 88 let. Když si jej, jako zcela neznámého muže, vyvolil v r. 1944 již po čtvrté kandidující Roosevelt jaksi z nouze za svého vicepresidenta, netušil nikdo, že na scénu přichází jeden z největších politiků století. Roosevelt zemřel v dubnu 1945. Bylo na Trumanovi, aby učinil velká rozhodnutí, která znamenala konec války a -upřímně řečeno- záchranu Západu od poválečného rozvratu a komunistického nebezpečí. Sotva kdo dnes v tomto prostoru pochybuje, že je učinil dobře, ba pravděpodobně lépe, než-li by byl býval dokázal jeho tehdy tak slavný předchůdce. Je charakteristické, že ani Japonci na které dovolil svrhnout první atomovou pumu, neměli za to výhrad vůči jeho osobě, uznávajíce, že se jiného tehdy nedalo nic dělat. Z dalších počinů stačí uvést Marshalův plán, NATO, zásah v Koreji, pomoc Řecku. Z povahových rysů pak přelevším to, že se nebál zodpovědnosti. Snad právě proto byl tak oblíben mezi prostým americkým lidem, že si vysloužil přídomek "nejlidovějšího prezidenta".

Ú V A H Y - D O K U M E N T Y

TIENE MOSKVA NAD EUROPOU

V novembrovom čísle časopisu "Das Beste", ktorý vychádza v 13 jazykoch v 290 miliónovom náklade, bol uverejnený článok autora Arnard de Borchgrave pod týmto titulom. ^{Článok je} pre nás veľmi zaujímavý a preto prinášame jeho hlavné myšlienky v preklade.

"Soviety majú dosť jednoznačnú snahu: dosiahnuť nadvládu nad západnou Európou prostredníctvom diplomatického, politického a hospodárskeho tlaku."

Ešte pred niekoľkými mesiacmi sa zdalo, že západná Európa je naladená celkom bezstarostne, skoro euforicky. Anglicko, Irsko, Dánsko a Nórsko sa chceli spojiť s kontinentom a tak rozšíriť šesťčlenný spoločný trh na zväzok desiatich. Obyvatelia Európy snívajú o budúcnosti spolupráce a nie konkurenčných bojov. Prezident Nixon cestoval do Moskvy, v hlavných mestách Európy sa šepkalo o uvoľňovaní východo-západného napätia cez koridory moci, a varovné výstrahy tých, ktorí považovali snahu o zjednotenie Európy za ilúziu a obávali sa záhuby celého kontinentu v chmárach sovietského zväzu boli rýchlo zabudnuté. Napriek všetkému ale zostáva smutnou pravdou, že Západná Európa je dnes jednotná iba v svojej nezhode. Pred nedávnom hovoril autor článku s mnohými významnými zahranično-politickými činiteľmi Európy a dozvedel sa, vo väčšej miere ako inokedy, o zmätku a neporiadku v Európe. "Poskytujeme svetú skutočne smutné divadlo" hovoril jeden z expertov. Je to dokonca viac ako len smutné, je to nebezpečné. Západná Európa je ohrozená, že bude vo svojej zahraničnej politike závislá od Sovietskeho zväzu. Ešte smutnejšie je, že Spojené štáty spoluúčinkujú pri zriaďovaní sovietskej hegemonie v Európe bez jej vlastného súhlasu a vôle.

Vedúce postavy amerického Senátu, ktoré hovoria o znižovaní stavu americkej armády v Európe argumentujú tým, že by bolo konečne na čase, aby západoeurópske demokracie zobrali na seba ťarchu svojej vlastnej obrany. Štatistikovia a experti napriek tomu dokazujú, že odstrániť Sovietsky Zväz a jeho spojencov účinným vojenským spôsobom je pre Európu akoro vylúčené. Moskva a štáty Varšavskej zmluvy majú umiestnených vo východnej Európe 91 divízií. Naproti tejto drezírovanej vojenskej moci disponuje NATO iba 24mi divíziami, z toho 4 a 1/3 sú Američania. Je ľahko možné, že tento nerovnomerný pomer síl mal na mysli spolkový kancelár W. Brandt, keď vyhlásil v júni pred Harwardskou univerzitou založenie 50-miliónového dollarového fondu, z ktorého majú byť kryté výdavky na výskum ako štabilizovať vzťahy medzi Spojenými štátmi a Európou. Bez mohutnej americkej vojenskej prítomnosti, hovoril Brandt-mohla by sa Európa znovu stať sopečnou pôdou, plnou kríz a zmätkov. Európa a Amerika nemajú vyhranenú a vzájomne zladenú politiku. Ciele politiky Spojených štátov sú nejasné; politiku sily tam verejná mienka odmieta, ako zlú a neamerickú, a výzvy k obetiam na oboch stranách Atlantiku narážajú na nepochopenie.

Istý americký pozorovateľ v Európe, ktorý je znepokojený stanoviskom Spojených štátov autorovi hovoril:

"My Američania sme znovu tam, kde sme boli v tridsiatych rokoch, keď sa kvôli našim vnútropolitickým problémom zdali všetky zahranično-politické potreby druhoradé. Toto izolované stanovisko nás zaviedlo do vojny, ktorej sme sa zo všetkých najľahšie mohli vyhnúť."

Zdá sa, že Amerika nemá vôľu myslieť na budúcnosť Európy; napodiv ale ani sama Európa nie je na tom ináč. V každom západoeurópskom parlamente sú ľudia, ktorým sa zdá, že vnútropolitické problémy s dajú riešiť reorganizáciou vlastných priorít, čo v skutku neznamena nič iného, ako podmienku zkrátiť vlastné výdavky na obranu.

Priemerný Európan nemá záujem na tom, čo sa deje na druhej strane vlastných hraníc. Vo francúzskych voľbách v apríli t.r. len 36% voličov vyjadrilo svoju mienku o spoločnom trhu, 40% zapísaných voličov si vôbec nedalo námahu, aby k voľbám šlo.

Moskva stále hľadá spôsoby, ako najvýhodnejšie vniknúť do sféry západnej politiky - naproti tomu západní politici stále viac ochabujú v kritickom postoji voči vlastnej komunistickej strane, ktorá celkom jednoducho môže otvoriť dvere sovietskym vplyvom na západoeurópsku politiku. Tak v júli vyhlásila aj odvždy antikomunisticky mysliaća francúzska socialistická strana, že do nastávajúcich parlamentných volieb pôjde so spoločným programom s komunistami. A keď Talian Franco Malfatti odstúpil z pozície predsedy Európskeho spoločného trhu, aby mohol kandidovať na miesto, ktoré pravdepodobne považuje za dôležitejšie, miesto v talianskom parlamente, je to krok, ktorý má podobný význam.

"Vieme, že riešenie vaščiny našich problémov spočíva v spojení a integrácii", hovoril nedávno jeden štátnik, "aby sme raz navždy skoncovali s minulosťou. Naši ľudia sa nestarajú o zahraničnopolitické otázky. Sme teda odsúdení na ochrnutie."

Iba jeden štát nie je na to odsúdený a to je Sovietský Zväz. Snaha Moskvy je dnes jasná: dosiahnuť nadvládu nad Západnou Európou nie cestou vojenskej intervencie, ale pomocou nepriateľného predsa rovnako účinného diplomatického, politického a hospodárskeho tlaku.

Istý západný vyslanec v Paríži sa opýtal nedávno jedného čínskeho diplomata, čo je podľa jeho mienky najprednejší záujem ZSSR v Európe. Čínsky diplomat mu bez rozmyšľania odpovedal: "Rusi najprv chceli ratifikovať povojnové hranice v Európe. Teraz sa to stalo. Ako ďalšie nasleduje snaha o odstránenie prítomnosti Američanov. Keby americké bojové jednotky odišli, mali by sovietski imperialisti voľné ruky, aby si podmanili celý kontinent." Na otázku západného vyslanca, ako by sa bolo možné tomu všetkému vyhnúť, odpovedal Číňan len krátko: "Držte sa Američanov!".

Moskva len zamáva výhľadom na konferenciu o európskej bezpečnosti a niektorým západným vládám sa zdá, že sa zjaví alternatíva za NATO a nebudú musieť ďalej znášať ťažké výdavky za obranu. Základným bodom nastávajúcej ruskej kampane je moskovská "mierová listina pre Európu", zdánlivo nevinné základy, ktoré Kreml najprv predloží na schválenie národom, na oboch stranách železnej opony. Potom nasleduje návrh na kolektívnu dohodu o európskej bezpečnosti, ktorá požaduje zrušenie jak NATO ako aj Varšavského paktu a na ich miesto utvorenie novej organizácie, ktorá vylučuje členstvo Spojených Štátov. Tento návrh vzbudí dojem, akoby sa Moskva chcela vzdať vojenského obklúčenia Európy. V skutočnosti by Varšavský pakt mo-

hol byť zrušený hoci už zajtra, bez toho, že by Moskvu muselo to čo i len trochu znepokojoval. Rusko má na základe bilaterálnych dohôd 31 divízií v paktštátoch a to úplne stačí na zaistenie vojenskej prevahy v Európe. "Netreba veľa fantázie k tomu," hovoril gen. tajomník NATO v Holandsku Dr. J. Luns, "aby sme si predstavili, že vojensky oslabená a neutralizovaná Západná Európa by bola neustále donucovaná riadiť sa príkazmi Rusov.

Pri svojich snaženiach zavádza Moskva do poľa aj svoje účinné hospodárske zbrane. Keď prednádávcom dovolil Irák Francúzom, a len Francúzom, ponechať si časť znárodneného irackého olejového priemyslu, stáli za touto dohodou Rusi. Sovieti sledovali dvojaký úmysel; vynútiť Francúzko z jeho zväzkov a zosilniť svoju kontrolu olejových zásob v perzskom zálive, zásob, ktoré činia 65% celkového dovozu do Západnej Európy. "Všetko to, čo zosilňuje vplyv Rusov na olejové polia zálivu, je oveľa dôležitejšie ako počet rakiet, ktorými mieri Moskva na Európu", hovoril jeden britský expert.

Kontrola Sovietov nad európskym olejovým zásobovaním, spojená s ich vojenskou silou a dozorom nad americkým plánovaním, by nevyhnutne znamenala podriadenie európskej politiky záujmom Sovietov.

Západoeurópske krajiny nie sú v stave politiky, vojensky či psychologicky prevziať americké záväzky v Európe. Je jasné, že Moskva začala postupovať po ceste - ako to vidí iný britský komentátor - ktorá nakoniec povedie k tomu, že Rusko bude trvale poškodzovať životne dôležité záujmy Západu a že potom my všetci budeme musieť pravdepodobne kapitulovať - z príčin pohodlnosti a nedostatku vojenskej sily.

Jediná moc, ktorá môže takejto kapitulácii zabrániť, sú Spojené Štáty. Jedná cesta, ktorou je to možno dosiahnuť, je zachovanie ich, silnej a rozhodnej vojenskej a politickej prítomnosti v Európe.

Tolko A. de Borchgrave. Naše osobné skúsenosti môžu jeho úvahy do mnohých maličkostí potvrdzovať. Či nie je to potvrdením snahy po nadvláde nad celým svetom stále opakované heslo "Proletári všetkých krajín spojte sa!" Čie nie je to heslo, programom nenávisť? Sajte sa ľudia proti najprv carovi, potom inteligencii nakoniec proti sebe samým, proti všetkým ktorí majú inú pravdu ako je pravda lásky, porozumenia, rešpektovania a pokoja.

Svet možno predsa zachrániť, keď prenikne do neho aj príčina každého z nás heslo iné: "Miluj bližného ako seba samého!"

Me.

- - - - -

MIHAJLO MIHAJLOV - ZNOVUOBJEVITEL RUSKÉ DUŠE 7 MOSKEVSKE LÉTO 1964"/

"Síly ruského obrození jsou dnes natolik velké, že každé bránění dalším... vývoji neznemá nic víc, než beznadějný pokus zastavit kolo dějin".

Toto je citát z knihy reportáží, která v druhé polovině šedesátých let, znamenala pro všechny, kteří ji četli, opravdové znovuobjevení ruské skutečnosti, ba - nebojme se to říci - znovuobjevení skutečné duše dnešního Ruska. Téměř vše, co se před tím snažilo "informovat" o tom, co se v Rusku děje a jak se tam smýšlí, to vše byla jen uměle vykonstruovaná režimu poslušná a většinou jen režim oslavující

díla písálků, kteří o skutečnosti buď nevěděli nebo ani nechtěli vědět. Naproti tomu to, co bylo napsáno v knize "Moskevské léto 1964", byla poprvé zase pravda.

Mladý docent slávistiky z jugoslávského Jadranu, Mihajlo Mihajlov, autor knihy, byl hned několikrát oprávněn k tomuto závažnému výroku. Narozen v r. 1934 poblíže Bělehradu z rodičů, kteří opustili Rusko po bolševické revoluci, vyrůstal v prostředí, jež velmi pozorně sledovalo a vážilo vše, co se ve staré vlasti dělo. Tehdejší ruská emigrace byla ostře protikomunistická - přesto však se Mihajlovův otec během války rozhodl bojovat proti nacismu a vstoupit do Titovy partyzánské armády za osvobození Jugoslávie. Zřejmě si tím zachránil krk - po roztržce s Moskvou r. 1948, když se ukázalo že Sověty získaly mnohé ze staré ruské emigrace pro spolupráci, Tito je nelítostně zlikvidoval. Mihajlov - otec však přežil a stal se dokonce přednostou vědeckého ústavu.

Všechny tyto dojmy z dětství a rodinné prostředí intelektuála - uprchlíka, který statečně manifestoval svůj odpor proti fašismu - ať rudému či hnědému - zformovaly mladého Mihajlova a učinily ho obzvláště vnímavým vůči teroru, zejména duchovnímu. Vystudoval slávistiku a jeho láskou se stala ruská literatura, zejména Dostojevský. Tam cítil srdce Ruska a jeho lidu, který je snad lépe než kterýkoliv jiný na světě uzpůsoben k přinášení obětí, trpělivému snášení útlaku, proto e založeném na hluboké víře, ale i k obdivuhodnému a bezpříkladnému vzepětí a boji, je-li k němu doba zralá.

Takto citově vychován a odborně vzdělán odejel Mihajlov v léte 1964, v rámci kulturní výměny, na měsíc do SSSR k studijnímu pobytu. Toto otřepané slovo však v jeho případě znamenalo mnohem více. Tu milovník Ruska a na slovo vzatý znalec jeho filosofie a myšlení si jel ověřit své vědomosti a představy. Neztrácel čas - vyzbrojen perfektní znalostí řeči šel rovnou k pramenům, k literátům, vědcům a myslitelům, ale i tam, kde dýchá genius loci - na hřbitovy a do starobylého kláštera v Zagorsku, aby se poklonil velkým mrtvým Ruska a konfrontoval sám sebe s tím, co zjevně přežívá z ruského pravoslaví.

Mihajlov je samozřejmě věřící křesťan a to propůjčilo jeho postřehům mohutnou vnitřní dimenzi. I při náhodných setkáních a rozhovorech na ulici uměl přesně vycítit, kde pod neprůhledným krunýřem zoufalé sovětské každodennosti tepe věřící srdce a žne touha po pravdě a svobodě. A s tímto nezničitelným fenoménem se setkával dokonce na každém kroku - zejména studenti a mládež vůbec dávala jasně najevo, jak se v sovětském ráji cítí. Samozřejmě má tato komunikace svoje vyjadřovací prostředky a svůj kod - vždyť jen k vyslovení pouhého slova je v sovětském Rusku zapotřebí nesrovnatelně více osobní statečnosti - než k uspořádání kraválové revoluce na některé západní universitě. Ale toto vše Mihajlov dobře znal a orientoval se výtečně. Ve středu jeho zájmu bylo však něco více - pátral po oněch projevech ducha, jež vyrůstajíce z mystických hloubek ruského myšlení, našly svůj neopakovatelný výraz v předrevoluční filosofii a písemnictví a výrazně poznamenaly celou epochu. Tam tušil a předvídal a tam si též exaktně ověřil kontinuitu k dnešní intelektuální elitě Ruska.

Počet těch, které navštívil a zpovídal je imponantní - od starého Ilji Erenburga až k populární mladé básnířce Belle Achmadulině, je to úctyhodná řada jmen spisovatelů, básníků, pěvců, literárních kritiků a filosofů. Ale stejně imponantní je i okruh

témat, jímž se Mihajlov zasvěceně věnoval. Od výtečných postřehů každodenního moskevského života-nic není takové, jak by si člověk představoval při čtení sovětského i západního tisku-přes přesnou psychologickou studii, nazvanou "HOMO SOVIETICUS" a přes popis situace ve filmu, divadle, na universitě a ve svazu spisovatelů až k vlastnímu předmětu zájmu-rusému myšlení a ruské filosofii. Mihajlov by byl rád poznal mnohem více, ale pro krátkost času nemohl. Rovněž ne všichni, s nimiž hovořil, ho nadchli. Musel vyslechnout primitivně dogmatické výlevy oficiálních "lakýrníků"-jak je sám nazývá a byl znechucen jejich myšlenkovou prázdnotou. Zato byl uchvácen hloubkou a čistotou "lágrových témat"-písní, básní a projevy, vzniklých v sibiřských a kolymských koncentracích a rozšiřovaných v primitivních opisech, jako pak pozdější SAMIZDAT, nebo ústním podáním. Tam mu zaznívalo volání po svobodě nejsilněji a v naprostém souladu s tím, co slyšel a vycítil u mládeže-zejména studentské. Tyto projevy znásobené vysokou úrovní mnohých myslitelů ho přiměly k vyslovení myšlenky, která stojí jako citát v čele tohoto článku. V jednom se ovšem mýlil a nelze mu to mít za zlé: ovlivněn nadějemí chruščevovské "liberalisace" a destalinisace předvídal rychlé tání a uvolňování celého sovětského systému. To se přihodilo mnoha jiným, kteří všichni ošálení optickými klamy éry Nikity Sergejeviče podcenili houževnatost a záludnost Sovětského "společenského řádu" a jeho establishmentu. To však nic neubírá na přesnosti Mihajlovových závěrů. Nestalo se mu nic více, než že použil nesprávného časového měřítka, což je při známém nepoměru délky lidského života a délky historických dějů pochopitelné.

Po svém návratu napsal Mihajlo Mihajlov o svých dojmech knihu reportáží, která se mu stala osudnou. Popsal věrně a pravdivě co viděl, slyšel a cítil-a není jeho vina, že se to některým nelíbilo. Mnohým se to naopak líbilo velice. Ne nadarmo bylo "Moskevské léto 1964" označeno za to nejlepší, co bylo v tomto oboru v poválečných letech vůbec napsáno. Potrefeno se cítilo zejména sovětské vyslanectví v Bělehradě, po jehož intervenci dal Tito příkaz k brutálnímu zákroku proti autorovi. V tomto případě se hlava jugoslávského státu zachovala obzvláště podle. Některé vývody, které Sověti přičítali antikomunistické výchově Mihajlova otce/na př. o vyvražďování celých národů a zřizování prvních vyhlazovacích táborů v SSSR dávno před nacisty a pod./ slyšel Mihajlov právě od samotného Tita po roztržce s kominternou. Mihajlov-otec odešel z Ruska v době, kdy tam ještě socialismus tohoto stupně "rozkvětu" nedosáhl, zatím co Tito v Moskvě prodléval právě v intimovaných letech. Ovšem pravda Titova je jiná než pravda nějakého filosofa... to ostatně všichni dobře známe.

S uveřejněním reportáže si Mihajlov prodělal své. Když dva časopisy- Forum a Letopis matice Srpske -uveřejnění odmítly, otiskl bělehradský literární měsíčník "Delo" první dvě části, načež byl propuštěn a obžalován jeho zodpovědný redaktor. Mihajlov sám byl obžalován poté, když předal svůj essay nakladatelství Volta v Římě. Obsah obžaloby je stejně stupidní jako v jiných podobných případech. Mihajlov nejel do SSSR prosycen nenávistí-naopak z celé jeho práce přímo vyzařuje sympatie a láska k Rusku. Jeho vědecká seriosnost a křesťanské svědomí mu ovšem ukazují příčiny současné ruské tragedie jinde, než je vidí oficiální propaganda. A to byl vlastně celý Mihajlovův "zločin"-dovolil si mít vlastní ná-

zor a pravdivě ho vyslovit. To mu vyneslo v "liberální" Jugoslávii, před zadarským soudem dlouholetý žalář, o ztrátě asistentského místa na universitě ani nemluvě. Dnes, o osm let později, není možné se něco spolehlivého o Mihajlovově osudu dozvědět. Zmizel-
doufejme že prozatím, jako jedna z mnohých obětí Titovy politiky a balancování mezi západními úvěry a moskevskou hrozbou. Ale zatímco se Tito na sklonku své vlády musí potýkat se stále rostoucími potížemi a de facto přihlížet rozpadu svého životního díla drženého pchradě násilím - i když relativně menším než v jiných socialistických zemích-Mihajlovovy pravdy a myšlenky jen získávají na své přesvědčivosti.

An.

- - - - -

PŘÍRODNÍ VĚDA JE VĚDOU DUCHOVNÍ

Byl to Rudolf Virchow /1821-1902/, zakladatel cellulární patologie, jemuž byl vložen do úst výrok: "Pitval jsem tisíce mrtvol a nikde jsem nenašel žádnou duši". Člověk tedy nemá duši! Pro věřící trůnil Bůh nahoře v nebi, nebe a země byly jeho stvořením. Když pak přírodní věda objasnila, že ono "nahore" o nebi neexistuje a že universum nemohlo být stvořeno doslova v šesti dnech, zněl závěr "Člověk si boha stvořil, může si ho tedy také odstranit". "Křesťanství vedlo beznadějný boj proti všem, kteří žádali důkazy. Nyní, kdy leckterí teologové jsou tu hotovi kapitulovat, přicházejí přírodní vědci a objevují sami za hranicemi-reálnými- na něž narazili, božství-absolutno.

Následující článek uvádí myšlenky Prof.Dr.Waltera Heitlera, zpracované z jeho rozhovoru s A.A.Haslerem /Ex Libris/. W.Heitler se narodil roku 1904 v Karlsruhe, je fyzikem, od r.1949 profesorem curyšské university, ředitelem ústavu teoretické fyziky, držitelem medaile Maxe Plancka 1968, ceny Marcela Benoista 1969 a čestných doktorátů universit Dublin a Göttingen.

Od svého počátku se lidstvo opírá o stvoření světa nejvyšší inteligencí. I vědci počátku novověku pojímají svoji úlohu jako badatelé po božím plánu stvoření, tak na př.Leibniz, Kepler sebe a astronomy nazývá kněžími nejvyššího Boha. Říká, že může Boha přímo ve vesmíru rukama nahmatat. Cantor vidí ve svých nekonečných množstvích-na př.už číselná řada bez konce-něco reálné metafyzického, co stojí s božstvím v přímém vztahu. Podobně u velikánů z počátku tohoto století, Einsteina, Plancka. Nejedná se o důkaz Boha, nýbrž o bezpodmínečné přesvědčení o existenci božství. Bůh není náhradou za naši nevědomost; duchovní svět transcendentna je nesporný a jeho existence je myšlena a pocítována jako Bohem stvořená. Žádný opravdový vědec ji nemůže popírat.

Vědecký materiálismus a pozitivismus posledních třiset let zabíral v crescendo stále více půdy. Věda se provozovala prakticky výhradně v zájmu techniky, větší pohodlnosti a finančního zisku. Tak nám dnes zanechala obraz světa, který lze stěží rozeznat od bláznince. Svět transcendentna zmizel. Svět běží mechanicky. Život je složitá chemie a fyzika. Lidské myšlení běží jako computer, ke kterému je mozek přirovnáván, rovněž mechanicky. Duše neexistuje, nebo je v nejlepším případě jakýmsi oparem hmotných dějů.

Život vznikl náhodou a náhodou se vyvinul až k dnešnímu stavu.

Duchovní vědy jsou nohsledy těchto moderní považovaných "světonázorů". Byly také sešněrovány do španělských bot výhradně racionálního myšlení a tak "osvobozeny" od ducha. Demythologizace theologie udělala z ní "vědu" bez Boha. Příroda je nahrazována betonem a stroji. Výhradně racionalisovaná pedagogika se snaží z lidí vychovat inteligentní bestie. O etice může být v praxi sotva řeč. Už dnes předpovídají velmi vážní vědci konec života na zemi počátkem příštího století - nerozhodneme-li se k obrácení.

Sotva lze dnes říci, zda je tento obrat na obzoru. Ale zdá se, že vrchol vědeckého materialismu je již překonán. Hlasy proti němu se množí ve všech oborech, zvláště v oboru nejvíce pokročilé přírodní vědy - ve fyzice. Ale také biologové všeho druhu a zvláště psychologové, přicházejí k názoru, že v přírodě i v člověku působí božství.

To může pro budoucnost znamenat, že přírodní věda převezme opět svoji původní úlohu a to nikoliv na rozkaz nějaké církve, nýbrž na základě vlastního poznání. V posledních třech staletích nás věda bohatě zásobila znalostmi skutečností, daty. Nyní jde o to, nechat k nám tyto vědomosti bez předsudků mluvit a docházet k závěrům, jež nezbytně vyplynou.

Na př. fyzikální zákon o sobě, je něco nemateriálního, v hmotném světě pouze působí. Pohlédneme třeba na - do jisté míry známý - průběh vývoje živého zárodku, plný hlubokého smyslu. V každé buňce, dokonce v každé jednotlivé molekule, probíhají životně důležité procesy. Vzpomenme desoxyribonukleinových kyselin v chromosomech buněčného jádra! Věřit, že takové struktury vznikly náhodou, je přáním - myšlením materialistů a nemá s vážnou vědou mnoho společného. Hmotná struktura života může být charakterisována, jen když řekneme: vládne v ní moudrost.

Kdo tuto moudrost okusil, ať je to badatel sám nebo pozorovatel, který hlouběji se do badatelských výsledků pohroužil, musí v ní vidět, není-li v zajetí předsudků, dílo stvořitelské moci.

A dále: Jak je příroda plná estetických hodnot! Může člověk vážně pochybovat o tom, že tu pracuje stvořitelství? Ovšem přírodu s Bohem stotožňovat by bylo krátkým spojením.

Na druhé straně vidíme ovšem, jak v přírodě tak i v člověku, též princip zla. Je nesporný. Popírat ho by bylo hrubě nerealistické. Není jen nepřítomností dobra. Ale blíže se jím zabývat by nás zde zavedlo příliš daleko. Odpověď stojí ostatně mezi jiným v Goethově Faustu.

Sledujme však vývoj živých organismů, vývoj tvorstva. Něco nového muselo být přidáno ve vývoji života od nevědomé vegetace rostlin k vnitřnímu životu zvířat. Zda se to stalo postupným vývojem nebo bylo vtěleno z transcendentálního světa, nevíme. Každopádně je dvojice tělo-duše zvířat, shrnutá v jednotu, něco proti vegetaci rostlin zásadně nového, co si vyžádalo stvořitelský zásah. Totéž se opakuje na dalším vyšším stupni u člověka. Lidský duch není žádným způsobem odvoditelný z předešlého stupně. Odvozovat lidské chování z chování živočichů, jak se o to někteří "moderní" vědci pokoušejí, je stejným přehmatem, jako odvozování života z mrtvé hmoty. Lidská trojice, tělo-duch-duše, je zásadně odlišná od zvířete a nemůže než být označena jako nové stvoření. Kromě toho ukazuje u člověka ještě jiná cesta na božství. Je to cesta vnitřního rozjímání. Zde musíme poukázat na dílo někte-

rých moderních psychologů, kteří došli k závěru, že člověk v sobě samém-abychom se vyjádřili opatrně-nachází reálnou nit k Bohu. Jmenujme na př. C.G. Junga, Affermanna a obzvláště Balthasara Staehelina.

Také exaktní věda ukazuje tento směr. Máme tu co dělat se zákony, v nichž panuje nejvyšší matematika. Lze opominout otázku, kdo tyto zákony dal? Čím dále přírodní věda postupuje, tím jasněji poukazuje na stvořitelského ducha. Při vši střízlivosti můžeme pak toto stvořitelské nazývat božským, věda se musí nutně ve stupňující míře vyvíjet k poznání tohoto stvořitelského nemá-li se stát ničivou silou.

Předpokladem toho je, že se konečně osvobodí z omezenosti materialismu a pozitivismu. Podmínky k tomu jsou dnes již dány a člověk-vědec, který je pochopí brzy, nabude pocitu vděčnosti za to, že je mu darován pohled do onoho nesmírného stvořitelského díla. A aniž by to tak nazýval, bude mu věda-stejně jako umění-tak jako kdysi Koperníkovi-opět kněžstvím před Bohem.

Filozofická díla Prof. W. Heitlera: Der Mensch und die naturwissenschaftliche Erkenntnis /k dostání v Ex Libris.; Naturphilosophische Streifzüge/obě Verlag Braunschweig/; Naturwissenschaft ist Geisteswissenschaft/Verlag Die Waage, Zurich/.

Be.

- - - - -

LUDEK PACHMAN MEZI NÁMI.

Do r. 1968 byl znám "jen" jako šachový velmistr a úspěšný reprezentant ČSR na nesčetných mezinárodních šachových utkáních. Po 21. srpnu 1968 však jeho popularita dostala zcela jiné rozměry. Patřil k těm, kteří viděli a očekávali v Pražském jaru příchod nové, svobodnější a lidštější éry a kteří byli proto hluboce zklamáni a rozhořčeni sovětským "bratským" zásahem do československého vývoje. S nepříteli mnoha ostatními se pokoušel, tak jak mu to okolnosti dovozovaly, působit legálním způsobem proti okupačním pořádkům a kolaborantské politice pražských místodržících. Psal, mluvil na shromážděních a na schůzích, informoval západní tisk a posílal memoranda a otevřené dopisy.

Toto statečné počínání budící respekt svou tvrdošíjnou vytrvalostí, samozřejmě nepřimělo velkého bratra k odchodu, aniž donutilo místodržení v Praze k alespoň trochu lidštějšímu přístupu, zejména k lidem vědy a kultury. Snad to Luděk Pachman ani nečekal. To však naprosto neznamená, že to, co po uplynulé 4 roky činil, bylo zbytečné. Dal příklad, vzácný příklad, důsledného občanský statečného postoje, který je, žel, čím dále tím menší samozřejmostí a to kdekoli na světě. Nikdo z těch, pro něž pojmy svoboda, čest a svědomí dosud něco znamenají, Luděkově Pachmanovi jeho hrdinství nezapomene. Nezapoměli však ani ti, jímž řečené pojmy znamenají ohrožení vlastní ničemné existence. Pohunkové StB Pachmana zatklí, věznili 18 měsíců a snažili se seč byli přimět ho ke změně názoru a stanoviska. Pomáhali si v tom osvědčenými způsoby komunistické žalářnické praxe-aní t. zv. pokus o sebevraždu jim nepřipadal nevhodný. Pachman sám o tom řekl-a my si umíme domyslet proč-že má v paměti "okno", že se probral k vědomí s proraženou lebkou a pohmožděnou páteří, že však nikdy na sebe-

vraždu nemyslel a tím méně se o ní pokoušel.

Po svém propuštění se začal energicky domáhat udělení vystěhovaleckého pasu. Že se mu to nakonec po mnoha potížích a po doslovném oloupení o všechny majetek, včetně unikátní knihovny, povedlo je svým způsobem zázrak. Snad trochu zapůsobila Pachmanova popularita, možná i jeho prohlášení, že dá k dispozici veškerou dokumentaci o svém případě komisi pro lidská práva OSN - ale to vše by asi samo o sobě nestačilo. Praha je za poslední čtvrtstoletí zvyklá na jiné ostudy a odpravila již tucty jiných, stejně nebo více významných než je Pachman. Spíše se zdá, že se dala ovlivnit novou praxí Sovětů v zacházení s významnými odpůrci režimu, totiž zbavení jejich státního občanství a tím zamezení návratu. Tak či onak, Pachman je na svobodě a hodlá, jak prohlásil, pokračovat v burcování svědomí světa a v boji za zlidštění osudu svých přátel doma. Politicky vidí naději domova ve snahách o sjednocení Evropy a v připravování podmínek pro návrat zotročených států sovětského bloku do Evropy a evropské kulturní a civilizační sféry.

Pachmanův případ je sice otřesný, ale nikterak nevybočuje z rámce osvědčené komunistické praxe. Co je však na něm mimořádného, je mravní dimenze jeho postoje. Nespokojil se - jako tolik jiných - povrchním odsouzením současné československé tragédie a voláním po nápravě tam, kde vlastně žádná náprava není možná. Luděk Pachman promyslel a zvážil celou situaci včetně vlastní současné i dřívější účasti a z této analýsy vyvodil jediný možný závěr: rozešel se definitivně s komunismem a našel pokorný ale šťastný cestu zpět tam, odkud před lety odešel a kde jediné lze očekávat trvalé zlepšení a záchranu: ve víře v Boha a v křesťanském chápání člověka a světa. Devisu svého nejmenovaného přítele: "toto musí člověk jako jednotlivec i jako národ prodělat, aby přišel k rozumu" - dovedl k jejímu logickému konci.

Pane Ludku Pachmane, vítáme Vás v exilovém společenství, obdivujeme Vás a přejeme Vám jako příslušníci jednoho národa i jako křesťanští demokraté hodně klidu a zdraví, které si zasloužíte a hodně Božího požehnání do Vašeho - a tím i našeho - budoucího údělu.

A.

- - - - -

CÍRKVE A SPOLEČNOST-NOVÁ POLITICKÁ ORIENTACE?

/podle článku K.J.Hahna v časopisu C-D PANORAMA/

Jak katolická, tak protestantské církve zaujaly v poslední době zásadně nový postoj k moderní společnosti a základním problémům dnešního člověka. Příčiny tohoto vývoje jsou známe. V katolické církvi to byl koncil, který vyvolal proces otevírání se světu a jeho konkrétním potřebám a skutečností, proces, který dosud zdaleka není uzavřen. U protestantských církví se jedná o vývoj, jenž vede k ryze politickým postojům, jako je na př. přímá podpora t. zv. africkým osvobozovacím hnutím. Důsledky tohoto vývoje jsou velmi závažné. Nejenom theologicky - vždyť se dnes dokonce hovoří o politické theologii - ale i zcela obecně s hlediska mravního a duchovního dědictví křesťanství. V zásadě jde o nové vědomí zodpovědnosti vůči společnosti.

Po velmi dlouhém období těsného spojení církví se státem, s režimem a mnohdy i s politickými stranami bylo zejména po druhé světové válce zřejmé, že jsou všechny církve rozhodnuty vzdát se těchto pout a to ve prospěch své samostatnosti a nezávislosti jako duchovní instituce transcendentálního původu s posláním, jež překračuje rámec politické oblasti.

V průběhu posledních roků si církve rekapitulovaly své závazky a zodpovědnost vůči světu a společnosti, vůči slabým a chudým, vůči politickým institucím a sociálním strukturám a uvědomily si zejména povinnost prosazovat při jednáních všech národních a světových organizací základní mravní principy. Papežské encykliky i dokumenty světové rady církví, vzájemná spolupráce církví a podpora UNO dokazují zřetelně tuto novou orientaci. Výzva Pavla VI. k politické angažovanosti zde mluví velmi zřetelně.

Avšak pozor! Nejedná se zde o novou repolitizaci církví, o novou klerikalisaci tentokrát zleva? Tato otázka, někdy polemicky, někdy s obavami vznesená, zaznívá zejména tehdy, když se zdá, že církve předstihují ve své angažovanosti dokonce politická hnutí. Tak na příklad církev ve Španělsku zaujala zcela nový postoj vůči státu. Uvědomila si svou zodpovědnost a vystupuje zcela vědomě ve prospěch lidských práv a zajištění vnitřního klidu v zemi. Úřady upírají církvi právo na tento postoj, prohlašují text komise "Justitia et Pax" za kacířský a roli církve za čistě náboženskou, nikoliv politickou, hospodářskou nebo sociální. Španělský episkopát na to odpovídá, že církev se nemůže vzdát rozšiřování sociální nauky a vykonávání svého poslání hledět do budoucna. Tím, že poukazuje na porušování spravedlnosti, dotýká se sice aktuálních politických témat, ale nedopouští se politického vměšování.

Tento postoj se zdá být na první pohled totožný s postojem církví ve všech totalitních systémech, které se snaží omezit jejich činnost na čistě náboženskou oblast - zavřít je do sakristie. Situace je dnes ale ve skutečnosti jiná. Církve pro sebe reklamují nejen právo na svobodný výklad evangelia a hlavních principů křesťanství ale cítí se povinny jít dále a kritizovat společnost všude tam, kde se dopouští nespravedlnosti a ukazovat na ty struktury, které jsou v rozporu nejen s církevní naukou, nýbrž i s lidskými právy a solidaritou národů.

Toto angažmá - vyjádřené na př. mírovou akcí Pavla VI. a jeho podporou UNO - je zaměřeno na člověka, společnost a společenství národů jako celek. Může být chápáno jako politické ve všeobecném slova smyslu. V Itálii byla na př. výzva stálé rady biskupské konference označena ^{základnou} za zásah do "dynamické politiky" státu, protože obsahovala příliš ^{základnou} analýsu zjevů, jež doprovázejí dnešní společnost. Stanovisko španělské církve, kritické k vládě a odsuzující různé nepravosti ve společnosti, vyvolalo uvnitř režimu vlnu nepřátelství "zprava".

Podobný vývoj lze zaznamenat i v církvích protestantských. Komise šesti členů svazu francouzských protestantských církví vypracovala dokument "CÍRKVE A MOC", který velmi otevřeně analyzuje spojení církví se středisky moci. Volá se v něm po "převzetí riska prožité solidarity" a po znovunalezení "jádra evangelismu". Dokument vzbudil mnoho rozruchu, byl pečlivě studován, mnoha protestantskými kruhy odmítnut. Nicméně svědčí o hlubokých změnách, které se odehrály ve vývoji protestantského myšlení - zejména pokud jde o prohlášení, že "dnešní společnost je pro křesťana nepřijatelná".

Nelze tvrdit, že se jedná o pouhou repolitisaci církví. Ony samy se rozhodně brání, aby byly ztotožňovány s nějakou stranou nebo režimem. Theologové, jako Johann Baptist Metz, jsou přesvědčeni, že musí být vypracována "politická teologie", která by vycházela ze vztahů církve a teologie na jedné a z "historie svobody ve společnosti" na druhé straně. Tato historie svobody by potom měla tvořit základ nových politických struktur. Poselství církve má "veřejný charakter" a je vždy adresováno společnosti. S tím je spojena nutnost - jak to vyplynulo z debaty o tomto projektu - přezkoušet význam pojmu "politický" a dát mu jasnou interpretaci zamezující nedorozumění.

Je zřejmé, že všechno toto nové úsilí církví, podpořené hlubokým pocitem zodpovědnosti za lidské společenství, musí především uplatňovat principy a mravní zásady křesťanství. Na druhé straně je však nutno, aby zachovávalo striktní odstup od všech konkrétních politických akcí.

Není to úloha lehká, zvláště uvážíme-li onu přepestrou různost situací a podmínek, do nichž se církve a společnost ve svém vývoji dostávaly a dostanou. Tím větší je však její závažnost, kterou by si měli uvědomit všichni křesťané. K uvědomělé politické angažovanosti ostatně všechny křesťany vybídl i papež Pavel VI. A popsany postoj katolické církve ve Španělsku tu může být dobrým příkladem.

A.

x x x x x

100 OTA ŠIK nemá úspěch s propagací své koncepce "humáního" socialismu. Alespoň kritiky jeho knihy "Třetí cesta"/Der dritte Weg"/vydané hamburským nakladatelstvím Hoffmann und Campe, nevyznívají příliš příznivě. Podle "Welt am Sonntag" je hlavní chybou této práce, že neobsahuje konkrétní definice a popisy. Autor, který se z vysoce postaveného komunisty stal na Západě "pouhým" socialistou, nemá, zdá se, buď dost odvahy nebo dost sil podrobněji vysvětlit jak si představuje sespoledenštění soukromých majetků a co a proč si od toho slibuje. Západní socialismus je živěn zejména nespokojeností se stávající hmotnou úrovní hospodářsky slabších a slabých vrstev obyvatelstva. A těmto lidem je těžko vykládat, že si polepší znárodněním, či jiným zkolektivisováním vlastnictví výrobních prostředků a praktickým "sestátněním" veškerého života - když všechny příklady již provedených těchto systémově-vlastnických změn, které by musely být citovány, ukazují na pravý opak. Mohlo by dojít k nepřijemné otázce, zda-li by to nešlo tedy lépe jinak než-li socialisticky - a mohlo by se ukázat, že oněch "třetích cest", které nejsou ani kapitalistické ani komunistické, je dokonce několik a že jsou mezi nimi lepší a spolehlivější, než-li právě ta jedna navrhovaná Otou Šikem. Kritikové jeho knihy mu vytýkají i řadu omylů ve výchozích předpokladech. Jako by čerpal své znalosti současného Západu stále více z toho, co se o něm domníval vědět doma, než-li z přímého pozorování a studia. "WELT AM SONNTAG" mu doporučuje strávit 14 dní na př. u některé z četných amerických zprostředkovatelských kanceláří, aby viděl, jaký je zájem všech vrstev obyvatelstva o pohyb akcií všech možných podniků - poněvadž každá druhá americká rodina má v akciích své úspory a tím se více či méně i v současném společenském rámci podílí na výrobním vlastnictví.

x x x x x

SULZER

arbeitet auf vielen Gebieten Zeitungsnotizen deuten es an:

25 000 Sulzer-Webmaschinen in aller Welt

Am Mittwoch, den 28. Oktober 1970, wurde die 25 000. Sulzer-Webmaschine in der Montageabteilung des Werkes Zuchwil fertiggestellt. Seit der Übernahme der ehemaligen Waffenfabrik Solothurn in Zuchwil durch die Firma Gebrüder Sulzer im Herbst 1950 war es dank dem großen Einsatz der Belegschaft und einem großzügigen Ausbauprogramm möglich, die Webmaschinenproduktion ständig zu steigern. 1962 wurde die 5000., 1965 die 10 000. und im Mai 1969 die 20 000. Sulzer-Webmaschine fertiggestellt. Diese Ausstoßsteigerung zeigt auch das große Interesse an diesem Produkt in der ganzen Welt. Der wertmäßige Anteil der Sulzer-Webmaschinen am schweizerischen Webmaschinen-Export stieg von 5 Prozent im Jahre 1955 auf über 50 Prozent im Jahr 1970. Heute stehen Sulzer-Webmaschinen in 41 Ländern aller Kontinente im Einsatz.

Sulzer-Großdiesel treibt norwegischen Öltanker

Als im Herbst der Prototyp des größten je in Winterthur erbauten Schiffsdieselmotors in den Werkstätten von Gebrüder Sulzer auf dem Prüfstand lief, strömten Tausende herbei, um den 1200 Tonnen schweren Koloß zu besichtigen. Dieser Motor mit acht Zylindern leistete im Probelauf 40 000 PS, war fast 12 Meter hoch und 21 Meter lang und fand in einem norwegischen Reeder seinen Käufer.

Sulzer in Nordamerika

Seit 1967 besteht eine Zusammenarbeit zwischen der Firma Cryogenic Technology Inc., Waltham/Massachusetts und Gebrüder Sulzer, New York. Sie erstreckt sich – für das Gebiet von Nordamerika – auf den Bau von Tieftemperatur-Kälteanlagen und Verflüssigern für tiefsiedende Gase unter Verwendung von Kaltgasturbinen.

Im Rahmen dieser Zusammenarbeit konnte nach zehnmonatiger Herstellzeit die erste Helium-Tieftemperatur-Kälteanlage an das Brookhaven National Laboratory im Staat New York abgeliefert werden.

Die Anlage dient zur Kühlung einer sogenannten «kalten Neutronenquelle» und arbeitet mit zwei hochtourigen Sulzer-Kaltgasturbinen. Das Prozeßgas wird von einem zweistufigen Sulzer-Labyrinthkolbenkompressor wieder verdichtet. Sulzer lieferte auch die Tieftemperaturventile und führte das Engineering aus.

Raumforschung mit Sulzer

Einen beachtenswerten Auftrag für die Raumfahrt hat die Firma Sulzer Aktiengesellschaft in Winterthur übernommen. Es handelt sich um die Ausstattung einer Raumsimulationskammer von 4 m Durchmesser und rund 7 m Höhe mit einer sogenannten Kaltwand und den nötigen Einrichtungen zur Erzeugung von Temperaturen bis -173 Grad Celsius und sehr hohen Vakua. Besteller für die Einrichtung der Raumsimulationskammer ist die Industrieanlagen-Betriebsgesellschaft mbH in Ottobrun bei München. Sulzer übernahm als Generalunternehmer das Engineering und den Ausbau, wie das Unternehmen mitteilte.

Die Raumsimulationskammer ist bestimmt zur Erzeugung von Welt-raumbedingungen, um Satelliten zu testen. Das erste Objekt, das in der Kammer getestet werden soll, ist der deutsch-amerikanische Weltraumsatellit «Helios», der zur Erforschung des Sonnensystems im Jahre 1974 in das Weltall geschossen werden soll.

Sulzer-Wasseraufbereitungsanlagen für Deutschland

Nachdem die Firma Sulzer in Winterthur mit dem Bau von Trinkwasser-Aufbereitungsanlagen für die Städte Friedrichshafen und Nürnberg betraut worden war, erhielt die Firma nun auch den Auftrag, als Generalunternehmer eine schlüsselfertige Anlage zur Industriewasseraufbereitung des Hofmann-La-Roche-Werks in Grenzach (Deutschland) zu erstellen. Laut den Angaben soll die Leistung der Anlage im Endausbau 20 000 Kubikmeter Wasser pro Tag betragen. Es handelt sich dabei um Rheinwasser, das zu industriellen und Kühlzwecken aufbereitet werden soll.

Großprüfstand für Reaktor-Umwälzpumpen

Zurzeit baut Sulzer in Winterthur einen Großprüfstand, der es erlauben wird, Reaktor-Umwälzpumpen unter vollen Betriebsbedingungen in bezug auf Systemdruck, Temperatur und Fördermenge zu prüfen. Als erste Einheiten werden hier die Reaktor-Umwälzpumpen für das holländische 400-MW-Atomkraftwerk Borssele (den Anlagebedingungen entsprechend mit einem Systemdruck von 155 atü und einer Temperatur von 295 Grad Celsius) geprüft werden. Die Pumpen werden bei voller Antriebsleistung (4800 kW pro Einheit) gefahren. Zusammen mit dem bereits bestehenden Entwicklungsprüfstand für neue Bauelemente von Reaktor-Umwälzpumpen wird Sulzer nun auch für dieses anspruchsvolle Produkt über erstklassige Versuchseinrichtungen verfügen.

21.1.72

SULZER

Gebrüder Sulzer, Aktiengesellschaft, CH-8401 Winterthur